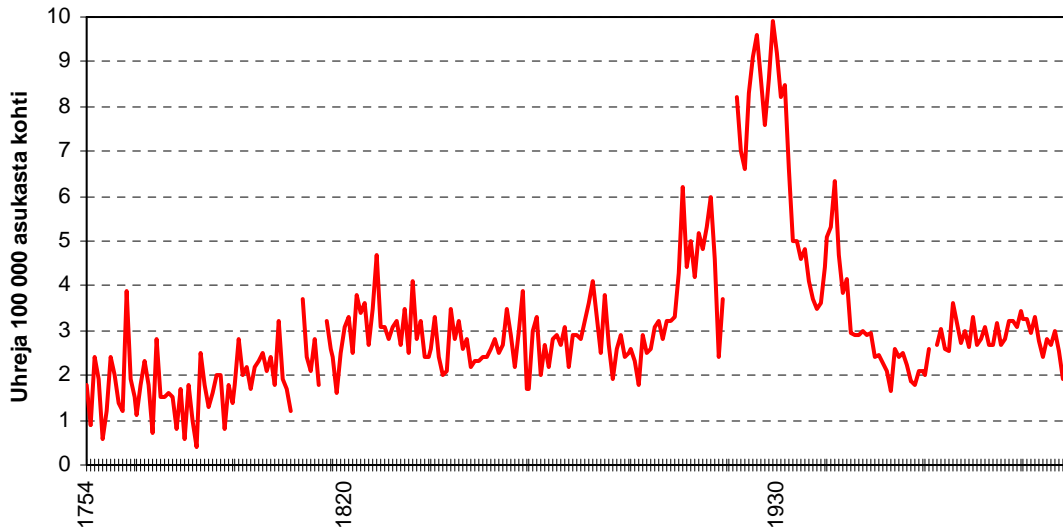
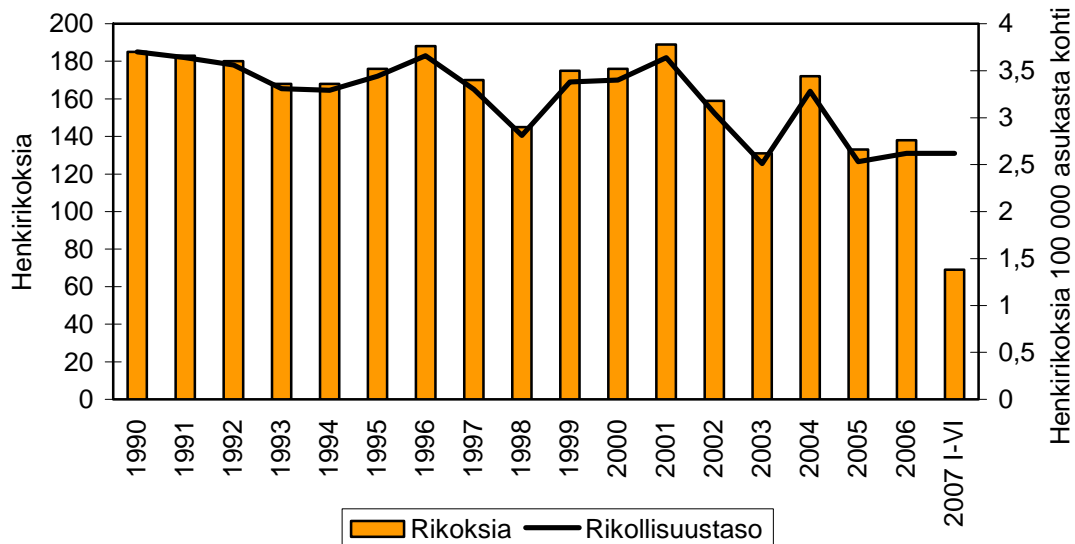

Henkirikosten määrällinen kehitys 1754–2007

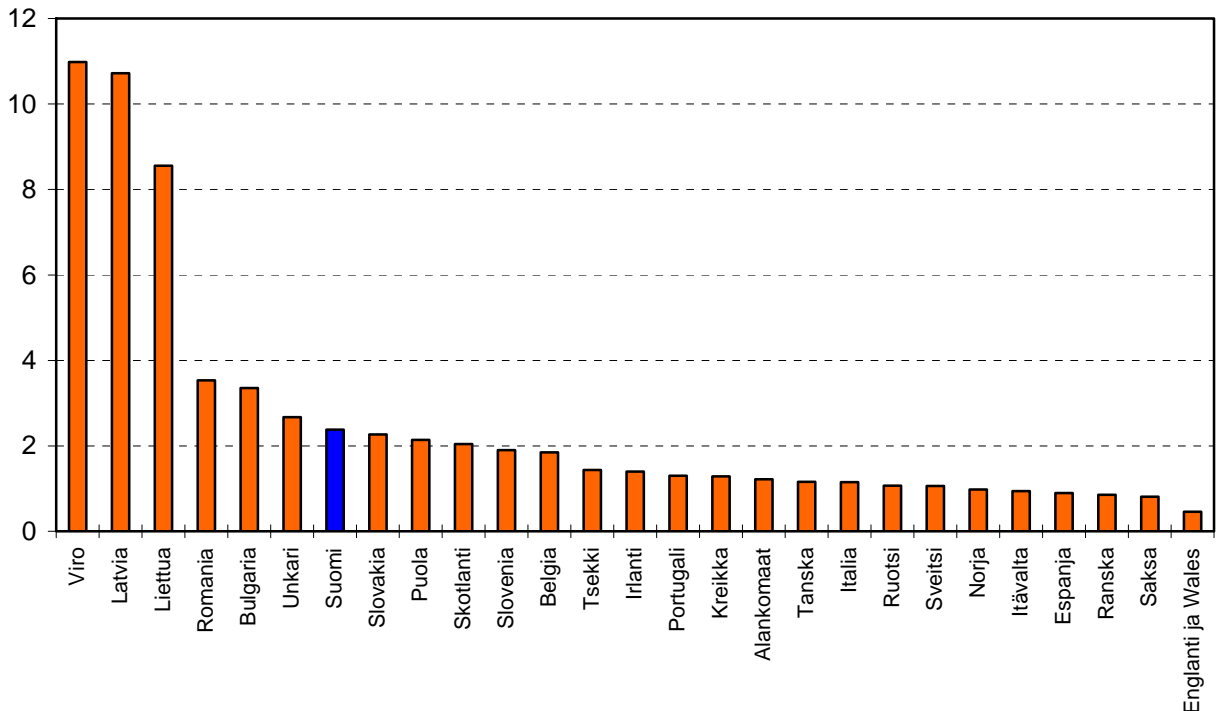
Kuvio 1 Henkirikoskuolleisuuden (pl. lapsensurmat) taso Suomessa 1754–2005 (Lähteet: Veli Verkko, Maailman vanhin väkivaltatilasto. Taulustolaitoksen 200-vuotismuiston johdosta. Tilastokatsauksia 11–12/1948, II osa, taulukko C; Tilastokeskus)

Henkirikollisuuden kehitys on viimeisten 200 vuoden aikana poikennut Suomessa olennaisesti läntisestä Euroopasta ja muista Pohjoismaista. Länsi-Euroopassa henkirikollisuuden asukaslukuun suhteutettu taso puolittui 1800-luvulla (kehitys on yleensä yhdistetty teollistumisen mukanaan tuomiin yhteiskunnallisiin muutoksiin), Suomessa sen sijaan henkirikollisuus kääntyi tuolloin merkittävään ja pitkäaikaiseksi osoittautuneeseen kasvuun. Historiallisen ajan väkivaltaisain jakso maassamme oli 1920-luku, jolloin henkirikoksia tehtiin vuosittain kolminkertainen määrä nykyiseen nähden.

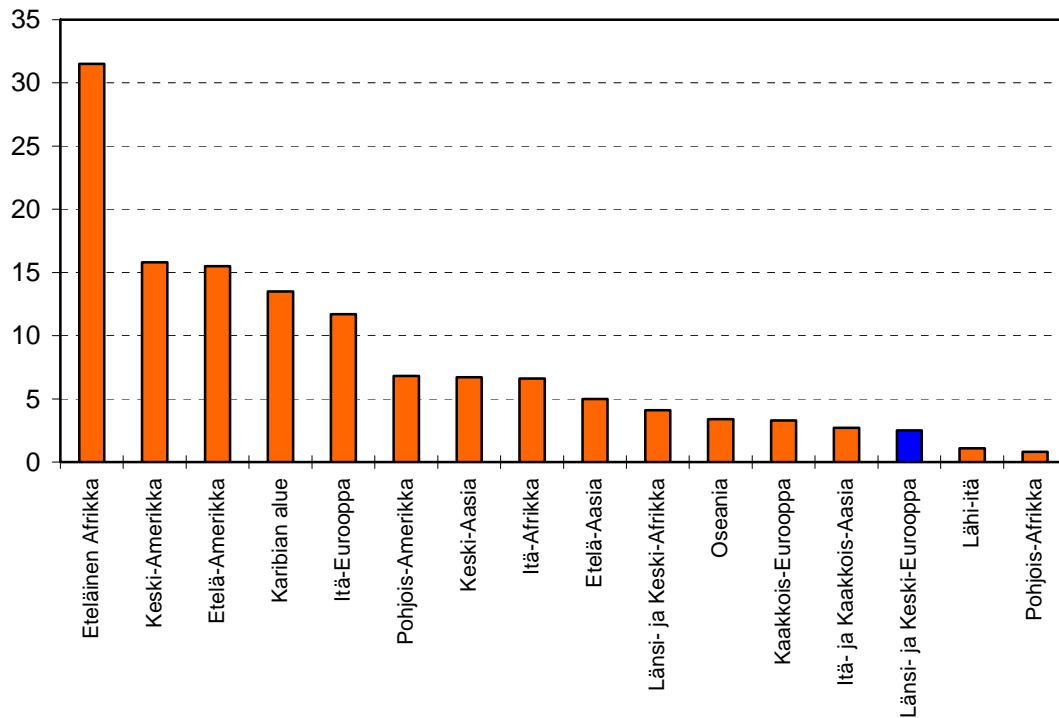
Kuvio 2 Henkirikosten (murha, tappo, surma ja lapsensurma) sekä tahallisen pahoinpitelyn yhteydessä tehtyjen kuolemantuottamusrikosten kokonaismäärä ja asukaslukuun suhteutettu taso Suomessa 1990–2007 (Lähde: Tilastokeskus; 2007 tiedot ennakkotietoja)

Poliisin tietoon tulleiden henkirikosten ja kuolemaan johtaneiden pahoinpitelyrikosten vuotuinen määrä on ollut 1990-luvun puolivälistä lähtien hitaassa laskussa. 1990-luvulla henkirikoksia tehtiin keskimäärin 174 vuodessa, vuosina 2000–2006 määrä on ollut keskimäärin 160 eli 8 % edellistä vuosikymmentä pienempi. Asukaslukuun suhteutettu vuotuinen rikollisuustaso oli 1990-luvulla keskimäärin 3,4 rikosta 100 000 asukasta kohti, vuosina 2000–2006 puolestaan 3,0 rikosta 100 000 asukasta kohti.

Kuvio 3a Henkirikoskuolleisuuden taso Euroopan unionin ja Schengenin sopimuksen jäsenmaissa (viimeisten viiden vuoden maakohtaiset keskitasot; ei sisällä väkiluvultaan miljoonaa pienempiä maita) (Lähde: WHO)

Maailman terveysjärjestön kuolemansyytietojen mukaan henkirikollisuuden taso on Suomessa Euroopan unionin jäsenmaiden seitsemänneksi korkein. Ainoastaan Baltian maissa, Romaniassa, Bulgariassa ja Unkarissa rikoksia tehdään asukasta kohti vieläkin enemmän. Baltian maiden synkeä rikollisuustilanne on 1990-luvun kehityksen tulosta, esimerkiksi Virossa henkirikollisuuden taso oli vielä 1980-luvulla suurin piirtein sama kuin Suomessa. Rikollisuustaso on Baltiassa ollut viime vuosina laskussa, joten tilanne todennäköisesti normalisoituu siellä tulevina vuosina. Unkarissa rikollisuustaso on jo useamman vuosikymmenen ollut suunnilleen sama kuin Suomessa ja Romaniassa ja Bulgariassa perinteisesti Suomea korkeampi.

Kuvio 3b Henkirikoskuolleisuuden keskitaso maailman maantieteellisillä suurualueilla (Lähteet: van Dijk 2006, 127–128 (www.heuni.fi/uploads/gq4fgo83lmb.pdf); WHO)

Vaikka henkirikoskuolleisuus Suomessa onkin länsieurooppalaisittain korkea, on se maailman mittakaavassa alhainen. Euroopan unioni ylipäätään on henkirikoskuolleisuudella mitaten yksi maailman väkivallattomimmista alueista. Ainoastaan arabimaissa, Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idässä, ja Japanissa henkirikollisuus on vieläkin harvinaisempaa. Maailman väkivaltaisimmat valtiot löytyvät tällä hetkellä pääosin eteläisestä Afrikasta ja latinalaisesta Amerikasta, Euroopan väkivaltaisimman maan henkirikollisuudella mitaten on Venäjän federaatio. Vuonna 2002 henkirikoskuolleisuuden kärkisijaa maailmassa piti Swasimaa (88,9), seuraavina tulivat Kolumbia (62,4), Honduras (55,0), Etelä-Afrikan tasavalta (47,5), El Salvador (45,0), Jamaika (44,0), Venezuela (35,0), Venäjän federaatio (ilman Tsetseniaa) (31,0), Brasilia (26,4) ja Guatemala (25,5) (Lähde: van Dijk 2006; WHO).